

Jaarverslag Leerplicht

Schooljaar 2024-2025

gemeente Bunnik

Inhoud

Voorwoord Onno James	3
Leerplicht in Bunnik	4
Taken en verantwoordelijkheden	5
<i>Leerplichtambtenaar</i>	5
<i>Samenwerkingsverband</i>	5
<i>School</i>	5
<i>Ouder(s)/verzorger(s)</i>	5
<i>Kind/jongere</i>	5
Speerpunten in 2023-2024, wat is er gedaan?	6
Kengetallen	7
<i>Demografisch overzicht 0 tot 23 jaar, inwoners gemeente Bunnik</i>	7
<i>Aantal jeugdigen uit Bunnik per onderwijssoort</i>	7
<i>Gemeld verzuim</i>	8
<i>Zorg- en preventiemeldingen</i>	9
<i>Handhaving</i>	9
<i>Vrijstellingen</i>	10
<i>Absoluut verzuim</i>	11
<i>Thuiszitters</i>	11
<i>Overige inzet leerplicht</i>	12
<i>Vergelijking andere gemeenten</i>	13
<i>Conclusie n.a.v. de cijfers</i>	14
Actualiteiten	15
<i>Schoolafwezigheid naar Schoolaanwezigheid</i>	15
<i>Passend onderwijs Kamerbrief april 2025</i>	15
<i>De nieuwe wet van school naar duurzaam werk</i>	15
<i>Meet-Ups van het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs</i>	16
<i>Ambtsinstructie Leerplicht</i>	16
Begrippenlijst	17

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag Leerplicht 2024–2025 van de gemeente Bunnik. Dit verslag biedt een overzicht van het afgelopen schooljaar: over schoolaanwezigheid, het aantal thuiszittende kinderen en jongeren, verleende vrijstellingen van de Leerplichtwet en de inzet van de leerplichtambtenaar.

Het opstellen van dit verslag is meer dan een wettelijke verplichting. Het is een moment van reflectie. Wat hebben we gedaan? Wat hebben we bereikt? En vooral: wie hebben we bereikt?

Onderwijs is een recht. Maar het is ook een kans. Een kans om mee te doen, om te groeien, om gezien te worden. In Bunnik geloven we dat ieder kind telt. En dat ieder kind recht heeft op een plek waar leren mogelijk is. Op school, in de klas, samen met anderen.

De leerplichtambtenaar is in dit verhaal geen handhaver, maar een bondgenoot. Iemand die zoekt naar oplossingen, die luistert, die verbindt. Want achter elk verzuim zit een verhaal. Soms complex, altijd uniek. En juist daar ligt onze opdracht: om niet weg te kijken, maar aan te sluiten. Om samen met scholen, ouders en ketenpartners te zorgen dat kinderen en jongeren niet uit beeld raken, maar in beeld blijven en naar school gaan.

De cijfers in dit verslag geven richting. Ze laten zien waar we staan. Maar ze vertellen niet alles. Want de echte impact zit in de gesprekken, in het maatwerk, in de kleine stappen vooruit. In het kind dat weer durft te komen. In de ouder die zich gehoord voelt. In de school die inclusief onderwijs biedt. Daar werken we hard aan.

We zijn er nog niet. Maar we zijn onderweg. Samen met kinderen, ouders, scholen en partners bouwen we aan een onderwijssysteem waarin ieder kind telt. Waar verschillen worden gezien als kracht, en waar ieder kind een passende plek vindt om te leren, te groeien en mee te doen. Want goed onderwijs is niet alleen een recht, het is de basis voor gelijke kansen en een samenleving waarin iedereen mee kan doen.

Onno James

Onno

Wethouder onderwijs

Onderwijs is de sleutel tot ontwikkeling, participatie en gelijke kansen. In de gemeente Bunnik zetten we ons ervoor in dat ieder kind en iedere jongere de kans krijgt om te leren, te groeien en mee te doen. Onze leerplichtambtenaar speelt een belangrijke rol in het waarborgen van deze kansen door actief toe te zien op het recht op onderwijs en het bevorderen van schoolaanwezigheid.

In de gemeente Bunnik willen we van het registreren van afwezigheid naar het actief bevorderen van schoolaanwezigheid. Een beweging die ook vanuit landelijk beleid wordt ondersteund. Deze beweging vraagt om een benadering door de leerplichtambtenaar waarin de nadruk ligt op preventie, samenwerking en maatwerk. Door vroegtijdig aan te sluiten wanneer schoolgang onder druk staat, werken we preventief en oplossingsgericht. Samen met scholen, ouders en hulpverleners zoeken we naar wat wél kan. Wat heeft dit kind nodig om weer mee te doen? Wat vraagt deze situatie van ons als netwerk?

Onze leerplichtambtenaar (0,6 fte) is verantwoordelijk voor alle leerlingen op de basisscholen (po) en middelbare scholen (vo) uit de gemeente Bunnik. Daarmee bedient zij zowel leerplichtige als kwalificatieplichtige jongeren. Leerplicht geldt van 5 tot 16 jaar. Daarna geldt de kwalificatieplicht: jongeren volgen onderwijs tot hun 18e jaar, tenzij zij eerder een startkwalificatie (SK) behalen (een diploma op havo-, vwo- of mbo-niveau 2 of hoger).

Ook voor jongeren van 18 tot 23 jaar zonder SK is er aandacht. Soms betreft dit vwo-leerlingen, maar de grootste groep bevindt zich in het mbo. Voor jongeren op het mbo of voortijdig schoolverlaters speelt het regionale Doorstroompunt een belangrijke rol. In samenwerking met ketenpartners wordt ingezet op begeleiding en ondersteuning, zodat zij hun opleiding kunnen afronden of een passende route terug naar school of richting werk vinden. Meer informatie hierover is te vinden in het jaarverslag van het Doorstroompunt.

Er zijn duidelijke afspraken gemaakt met scholen om verzuim en uitval te voorkomen. Daarbij kijken we altijd naar wat er nodig is, in dialoog met ouders/verzorgers, vanaf 12 jaar de jongere zelf, de school en waar nodig andere betrokkenen. Handhaving is soms nodig, bijvoorbeeld via een verwijzing naar Bureau Halt, maar liever zetten we in op vertrouwen, tijdige signalering en zo nodig, passende ondersteuning.

De samenwerking met scholen en ketenpartners is essentieel. Door samen te werken, kunnen we alle kinderen en jongeren ondersteunen op weg naar een kansrijke toekomst.

Leerplichtambtenaar

Namens het college van burgemeester en wethouders ziet de leerplichtambtenaar toe op de naleving van de Leerplichtwet 1969. Dit betekent onder meer het controleren van schoolinschrijvingen en het opvolgen van verzuimmeldingen. Daarbij wordt gewerkt volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) en de regionale ambtsinstructie. De leerplichtambtenaar werkt vanuit preventie, vertrouwen en verbinding. In overleg met jongeren, ouders, de school en betrokkenen wordt gezocht naar passende ondersteuning bij verzuim. Waar nodig wordt vrijwillige hulpverlening ingezet om achterliggende oorzaken aan te pakken. In uitzonderlijke gevallen kan handhaving nodig zijn, bijvoorbeeld via een verwijzing naar Bureau Halt of een melding bij Veilig Thuis. Maar het uitgangspunt blijft: voorkomen is beter dan genezen.

Samenwerkingsverband

Binnen de regio zijn Samenwerkingsverband ZOUT (primair onderwijs) en ZOU (voortgezet onderwijs) belangrijke partners. Zij ondersteunen scholen en leerlingen en beoordelen aanvragen voor een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor speciaal onderwijs. Scholen kunnen bij hen terecht voor extra expertise en ondersteuning, vooral wanneer leerlingen dreigen vast te lopen.

School

Scholen zijn verantwoordelijk voor het inschrijven en uitschrijven van leerlingen en het voorkomen van schooluitval. Verzuim wordt gemeld via het verzuimloket van DUO, conform de Leerplichtwet en MAS-richtlijnen. Schoolleiders beoordelen verlofaanvragen tot tien schooldagen. Scholen hebben zorgplicht voor passend onderwijs en bieden lichte ondersteuning waar nodig. Op het speciaal basis en voortgezet onderwijs (so/vso) wordt intensievere extra ondersteuning in kleinere klassen geboden voor kinderen/jongeren die dit nodig hebben.

Ouder(s)/verzorger(s)

Op basis van de *Leerplichtwet 1969* zijn ouder(s)/verzorger(s) verplicht om hun kinderen in te schrijven op een school en ervoor te zorgen dat zij deze regelmatig bezoeken. Ze dienen zich aan de regels van de school te houden, waaronder het melden van ziekte en het aanvragen van verlof bij bijzondere omstandigheden (zoals bruiloften of begrafenissen). Voor verlof langer dan tien dagen is toestemming van de leerplichtambtenaar vereist.

Kind/jongere

Vanaf 12 jaar draagt een jongere medeverantwoordelijkheid voor zijn of haar schoolgang, zoals vastgelegd in de *Leerplichtwet 1969*. Jongeren worden vanaf deze leeftijd actief betrokken bij gesprekken met de leerplichtambtenaar. Bij ongeoorloofd verzuim kan in uiterste gevallen een strafrechtelijk traject volgen, maar het doel blijft altijd: samen zoeken naar een passende oplossing.

Speerpunten in 2023-2024, wat is er gedaan?

Onderstaand een overzicht van de speerpunten voor 2023-2024, inclusief de acties die zijn ondernomen:

Extra aandacht voor thuiszitters

In 2024-2025 is extra aandacht besteed aan de monitoring van kinderen en jongeren die tijdelijk geen onderwijs volgen, maar wel zorg ontvangen. Volgens de regionale definitie vallen zij niet onder de categorie 'thuiszitters', maar als gemeente Bunnik willen we meer grip krijgen op deze groep. Daarom is door Leerplicht een geanonimiseerde thuiszitterlijst bijgehouden, die is gedeeld met zowel het onderwijs als het jeugdbeleid. Eind juni ging dit om 14 jongeren in totaal. Deze lijst biedt inzicht in de omvang en aard van de groep en vormt een basis voor verdere analyse en afstemming.

In vrijwel alle gevallen is er sprake van betrokkenheid van jeugdhulp. Uit de meest recente thuiszitterslijst blijkt dat de grootste groep afkomstig is uit het voortgezet onderwijs. Er is een koppeling gemaakt met de ingezette jeugdhulptrajecten, waardoor beter zicht ontstaat op de ondersteuning die al geboden wordt en waar aanvullende inzet (ook vanuit het onderwijs) nodig kan zijn. Het gaat om ingewikkelde casussen waarbij sprake is van veel psychische en angst gerelateerde problematiek. De zorgen over deze groep zijn actief onder de aandacht gebracht bij de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs.

Het voorlopige resultaat is dat deze groep nu structureel in beeld is gebracht en actief onder de aandacht is gebracht bij de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs. Dit vormt een belangrijke eerste stap richting gezamenlijke afstemming over passende ondersteuning en vervolgacties.

In schooljaar 2025-2026 zetten we deze strakkere monitoring voort. Daarnaast gaan we in gesprek met het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs om te verkennen welke aanvullende acties mogelijk zijn om deze jongeren beter te ondersteunen en waar nodig sneller passende oplossingen te realiseren.

Pilot: Flexibel omgaan met verlof

In 2024-2025 is gestart met een pilot waarin scholen meer ruimte krijgen om flexibel om te gaan met verlofaanvragen. Deze aanpak maakt maatwerk mogelijk voor leerlingen met bijzondere omstandigheden, waarbij tot maximaal vijf schooldagen verlof kan worden verleend.

De schooldirecteur heeft hierin een grotere rol en verantwoordelijkheid gekregen. Leerplicht heeft niet gehandhaafd op verlof dat door de directeur is toegekend. Tijdens het eerste overleg in schooljaar 2025-2026 met de schooldirecteuren staat een evaluatie van de pilot geagendeerd.

Krokusactie 2025

Rond de krokusvakantie komt het voor dat gezinnen eerder vertrekken om files en hoge reiskosten te vermijden. Het missen van een verplichte schooldag om deze redenen is in strijd met de Leerplichtwet 1969. Voor de krokusactie van 2025 zijn er geen meldingen binnengekomen vanuit de scholen.

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste kengetallen rondom onderwijsdeelname, schoolafwezigheid en handhaving van jeugdigen uit de gemeente Bunnik toegelicht. Het is belangrijk om te benadrukken dat deze cijfers uitsluitend betrekking hebben op kinderen en jongeren die in Bunnik wonen. Leerlingen van buiten de gemeente die in Bunnik onderwijs volgen, vallen onder de verantwoordelijkheid van hun eigen woongemeente. Andersom zijn Bunnikse jongeren die buiten de gemeente naar school gaan (bijvoorbeeld in Zeist, Houten of Utrecht) wél meegenomen in deze cijfers. Op deze manier ontstaat een zo volledig mogelijk beeld van de onderwijsdeelname van Bunnikse jeugdigen, ongeacht waar zij hun onderwijs volgen.

Demografisch overzicht 0 tot 23 jaar, inwoners gemeente Bunnik

Allereerst wordt de demografische samenstelling van kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar in de gemeente Bunnik weergegeven. De cijfers zijn uitgesplitst naar leerplicht, kwalificatieplicht, startkwalificatie, en leeftijdsgroepen buiten de leerplicht. De begrippen worden als volgt gehanteerd:

- **Leerplichtig:** jongeren van 5 tot 16 jaar die verplicht onderwijs moeten volgen.
- **Kwalificatieplichtig:** jongeren van 16 tot 18 jaar zonder startkwalificatie, die onder de kwalificatieplicht vallen.
- **Startkwalificatie behaald:** jongeren die een diploma havo, vwo of mbo niveau 2 of hoger hebben behaald.
- **Nog niet leerplichtig:** kinderen van 0 tot 4 jaar.
- **Boven leerplichtig:** jongeren van 18 tot 23 jaar die niet meer onder de leerplicht vallen, maar nog geen startkwalificatie hebben behaald.

Tabel 1: Algemeen 0 tot 23 jaar

	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Leerplichtig	2.189	2.223	2.222
Kwalificatieplichtig	352	339	379
Totaal leer- en kwalificatieplichtig	2.541	2.562	2.601
Startkwalificatie behaald	646	762	723
Nog niet leerplichtig	819	812	794
Boven leerplichtig	223	232	274
Totaal	4.229	4.368	4.394

In het schooljaar 2024–2025 telde de gemeente Bunnik 2.601 leer- en kwalificatieplichtige kinderen en jongeren zonder startkwalificatie. Dat is een stijging van 39 ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze toename past binnen de demografische ontwikkeling van de gemeente en weerspiegelt een lichte groei van het aantal jongeren dat onder de Leerplicht en kwalificatieplicht valt.

Opvallend is de stijging van het aantal kwalificatieplichtige jongeren: van 339 naar 379. Dit wijst op een grotere groep jongeren tussen de 16 en 18 jaar die nog geen startkwalificatie heeft behaald en dus onder de verlengde Leerplicht valt. Tegelijkertijd is het aantal jongeren met een startkwalificatie licht gedaald (van 762 naar 723). Dit vraagt om extra aandacht voor de overgang van voortgezet onderwijs naar vervolgonderwijs of werk en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Verder valt op dat het aantal kinderen in de leeftijd 0–4 jaar iets is afgenomen, terwijl het aantal jongeren van 18 tot 23 jaar juist is toegenomen. Dit kan duiden op een bredere inzet van de gemeente en ketenpartners om ook deze oudere groep in beeld te houden, onder andere via het Doorstroompunt.

Aantal jeugdigen uit Bunnik per onderwijssoort

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in het aantal jeugdigen uit de gemeente Bunnik dat per schooljaar staat ingeschreven in verschillende onderwijssoorten. Het betreft leerlingen in:

- **Primair onderwijs (po):** regulier basisonderwijs.
- **Speciaal onderwijs (so):** basisonderwijs voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.
- **Voortgezet onderwijs (vo):** regulier middelbaar onderwijs.

- **Voortgezet speciaal onderwijs (vso):** voortgezet onderwijs voor leerlingen met intensieve ondersteuningsbehoeften.
- **Middelbaar beroepsonderwijs (mbo):** beroepsgerichte opleidingen na het voortgezet onderwijs.

Tabel 2: Aantal jeugdigen uit Bunnik per onderwijssoort

	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Primair onderwijs	1.566	1.540	1550
Speciaal onderwijs	16	16	19
Voortgezet onderwijs	1.182	1.147	1076
Voortgezet speciaal onderwijs	45	44	44
Middelbaar beroepsonderwijs	270	223	212
Totaal	3.079	2.970	2901

Een gedeelte van de jongeren die ingeschreven staat op het mbo en het voortgezet onderwijs is boven leerplichtig of heeft een startkwalificatie al behaald. Mbo-studenten die hulp of ondersteuning nodig hebben, worden door het regionale Doorstroompunt benaderd. In deze kengetallen wordt verder niet ingegaan op mbo'ers of voortijdig schoolverlaters (vsv'ers). Deze cijfers zijn te vinden in het Jaarverslag van het regionale Doorstroompunt.

Gemeld verzuim

Scholen zijn wettelijk verplicht om ongeoorloofd verzuim van 16 uur of meer binnen een periode van vier aaneengesloten schoolweken te melden bij DUO. Deze meldingen vallen onder de formele verzuimregistratie en zijn bedoeld om leerplichtige jongeren in beeld te houden en voortijdig schoolverlaten te voorkomen. De soorten verzuim binnen de meldplicht zijn:

1. **Relatief verzuim** betreft leerlingen die wel zijn ingeschreven op school, maar zonder geldige reden afwezig zijn tijdens les- of praktijktijd. Denk aan:

- regelmatig te laat komen,
- het missen van lessen zonder geldige reden,
- verdachte ziekmeldingen.

De school is verplicht om te melden zodra het verzuim 16 uur in 4 weken bereikt. Echter, bij zorgen over de schoolaanwezigheid mag de school ook eerder melden bij de leerplichtambtenaar.

2. **Luxe verzuim** betreft ongeoorloofd verzuim rondom schoolvakanties, zoals:

- eerder vertrekken op vakantie,
- later terugkomen van vakantie,
- een dagje weg zonder toestemming.

Dit type verzuim wordt strenger behandeld dan relatief verzuim. De school mag dit direct melden, ook als het om slechts één dag gaat. Er is geen ondergrens van 16 uur van toepassing.

Wanneer een leerling opnieuw wordt besproken terwijl er nog een melding openstaat, wordt dit niet als nieuwe melding geregistreerd. Dit heet recidive binnen hetzelfde dossier.

Een nieuwe melding wordt gedaan wanneer een eerdere melding is afgesloten en er opnieuw sprake is van verzuim dat voldoet aan de meldingscriteria. In dat geval zie je dit terug in de cijfers als meerdere meldingen bij dezelfde leerling, er is dan ook sprake van recidive.

In de onderstaande tabel worden de verzuimmeldingen per onderwijssoort getoond. In het schooljaar 2024–2025 is het percentage verzuimmeldingen gedaald naar 2,19%, ten opzichte van 2,93% in 2023–2024.

Tabel 3: Gemeld verzuim (inclusief luxeverzuim) en het aantal leerlingen

	2022-2023		2023-2024		2024-2025	
	Gemeld verzuim	Aantal leerlingen	Gemeld verzuim	Aantal leerlingen	Gemeld verzuim	Aantal leerlingen
Primair onderwijs	18	18	17	15	6	6
Speciaal onderwijs	2	2	0	0	1	1
Voortgezet onderwijs	58	48	105	52	72	48
Voortgezet speciaal onderwijs	11	6	5	4	3	2
Eindtotaal	89	74	127	71	82	57

In het schooljaar 2024–2025 zijn er 82 verzuimmeldingen gedaan bij de leerplichtambtenaar, verdeeld over 57 unieke leerlingen. Dit is een daling ten opzichte van het voorgaande schooljaar, waarin 127 meldingen werden gedaan bij 71 leerlingen. De afname in zowel het aantal meldingen als het aantal betrokken leerlingen wijst op een positieve ontwikkeling in de formele verzuimregistratie.

Mogelijke verklaringen zijn:

- Verbeterde samenwerking tussen scholen en leerplicht.
- Sterkere focus op preventie en vroegsignalering.
- Toegenomen bewustzijn bij scholen over het tijdig melden van afwezigheid, al in een vroeg stadium voordat het verzuim escaleert.

Toch is regelmatig sprake van recidive. Dat zien we ook terug in het aantal meldingen: het verschil tussen het aantal meldingen en het aantal leerlingen is 25. Dit betekent dat sommige leerlingen meerdere keren zijn gemeld, vooral in het voortgezet onderwijs. Herhaald verzuim vraagt om meer intensieve en langdurige begeleiding, waarbij de leerplichtambtenaar nauw samenwerkt met scholen en ketenpartners.

Zorg- en preventiemeldingen

Naast de formele meldingen via DUO is de leerplichtambtenaar ook actief betrokken bij leerlingen via het werkproces zorg en preventie. Dit betreft casussen waarin scholen vroegtijdig zorgen delen, vaak nog zonder dat er sprake is van wettelijk verzuim. Bijvoorbeeld wanneer een leerling anoniem wordt besproken in een overleg. In deze situaties is er geen formele DUO-melding, maar wel sprake van zorg over schoolgang of welzijn. Leerplicht denkt dan vroegtijdig mee over passende ondersteuning.

Tabel 4: Zorg- en preventiemeldingen per schooljaar

Schooljaar	2023-2024	2024-2025
Meldingen	43	30

In het schooljaar 2024–2025 zijn er 30 zorg- en preventiemeldingen gedaan, ten opzichte van 43 in het voorgaande jaar. Deze daling kan duiden op een verbeterde signalering en aanpak binnen de school zelf. Tegelijkertijd vraagt dit om alertheid: sluiten we nog steeds vroeg genoeg aan bij leerlingen die dreigen uit te vallen? Het werkproces zorg en preventie blijft van grote waarde om signalen vroegtijdig op te vangen en samen met scholen en ketenpartners passende ondersteuning te bieden, voordat formeel verzuim ontstaat.

Handhaving

Wanneer een leerling ongeoorloofd afwezig is en er geen geldige reden of vrijstelling is, kan de leerplichtambtenaar handhavingsmaatregelen inzetten. Handhaving gebeurt altijd zorgvuldig en proportioneel, afgestemd op de situatie van de jongere.

Er zijn verschillende vormen van handhaving:

- **Mondelinge waarschuwing:** een eerste signaal richting ouders/verzorgers of jongere.
- **Kennisgevingsbrief (waarschuwingbrief):** een schriftelijke waarschuwing waarin de gevolgen van verzuim worden toegelicht.
- **Haltverwijzing:** bij herhaald of ernstig verzuim kan een jongere worden doorverwezen naar Bureau Halt.
- **Proces-verbaal:** bij ernstige of aanhoudende verzuim wordt een proces-verbaal opgemaakt en kan het Openbaar Ministerie worden betrokken.

Tabel 5: Handhaving alle verzuimmeldingen

	2023-2024		2024-2025	
	Relatief verzuim	Luxeverzuim	Relatief verzuim	Luxeverzuim
Proces-verbaal	0	4	0	0
Kennisgevingsbrief (waarschuwingbrief)	18	10	17	2
Haltverwijzing	2	0	3	0
Mondelinge waarschuwing	17	0	10	0
Eindtotaal	37	14	30	2

Luxeverzuim (verzuim rondom de schoolvakanties) wordt altijd streng behandeld door leerplicht. Bij een luxeverzuimmelding volgt er bijna altijd handhaving (dit is te vinden in tabel 5). Bij luxeverzuim is het aantal meldingen echter sterk afgenomen: van 14 in 2023–2024 naar slechts 2 in 2024–2025. Deze daling lijkt het resultaat van duidelijke afspraken met scholen, die ouders beter informeren over de gevolgen van luxeverzuim en mogelijk de strenge handhaving van de leerplichtambtenaar in de voorgaande jaren.

In het schooljaar 2024–2025 is bij 30 gevallen van relatief verzuim handhaving ingezet. Dit is een daling ten opzichte van het voorgaande schooljaar, waarin dit nog 37 keer gebeurde. De meest ingezette maatregel was de kennisgevingsbrief (waarschuwingbrief), gevolgd door een mondelinge waarschuwing. In drie gevallen is een jongere verwezen naar Bureau Halt, wat vergelijkbaar is met het aantal verwijzingen in 2023–2024. In dit schooljaar is er geen proces-verbaal opgemaakt. Wanneer er een proces-verbaal of een Bureau Halt verwijzing wordt overwogen, vindt er altijd vooraf overleg plaats met een medewerker van Bureau Halt of het Openbaar Ministerie. De inzet van handhaving gebeurt zorgvuldig en proportioneel, en altijd met oog voor de situatie van de jongere.

Vrijstellingen

In sommige situaties kunnen jongeren worden vrijgesteld van de leerplicht. De Leerplichtwet kent verschillende gronden voor vrijstelling:

- **Psychische gronden:** wanneer een jongere door psychische problematiek (tijdelijk) niet in staat is onderwijs te volgen.
- **Levensbeschouwelijke bezwaren:** wanneer ouders bezwaar hebben tegen het onderwijsaanbod op levensbeschouwelijke gronden.
- **School in het buitenland:** wanneer een jongere tijdelijk onderwijs volgt buiten Nederland.
- **Volgen van ander onderwijs:** bijvoorbeeld onderwijs dat niet onder de reguliere bekostiging valt.
- **Vervangende leerplicht via mbo (artikel 3b):** Artikel 3b van de Leerplichtwet maakt het mogelijk dat een jongere in het laatste leerplichtige jaar wordt vrijgesteld van voortgezet onderwijs, mits hij of zij voltijds een mbo-opleiding volgt. Hoewel dit formeel als vrijstelling wordt geregistreerd, is het in de praktijk juist een manier om passend onderwijs te bieden. Deze regeling wordt ingezet voor jongeren die eerder dan gebruikelijk kunnen en willen starten op het mbo. Hierdoor sluit het onderwijs beter aan bij hun leerbehoeften en vergroot het de kans op het behalen van een startkwalificatie.

Een **vrijstelling** betekent dat een kind of jongere (tijdelijk of structureel) niet verplicht is om onderwijs te volgen, op basis van gronden die zijn vastgelegd in de Leerplichtwet. Een **actieve vrijstelling** is een vrijstelling die op het moment van rapportage nog geldig is. Dit kunnen zowel nieuwe vrijstellingen zijn als vrijstellingen die in eerdere schooljaren zijn toegekend en nog doorlopen.

Tabel 6: Actieve vrijstellingen Leerplichtwet

	2023-2024	2024-2025
Psychische gronden	2	9
Levensbeschouwelijke bezwaren	0	0
School buitenland	5	7
Volgen ander onderwijs	0	2
Vanuit een eerdere vrijstelling	0	0
Vervangende leerplicht door opleiding mbo*	0	1
Eindtotaal	7	19

In schooljaar 2024–2025 zijn er 19 actieve vrijstellingen geregistreerd. Dit is een stijging van 39% ten opzichte van het voorgaande jaar. De toename is vooral zichtbaar bij vrijstellingen op psychische gronden: van 2 naar 9. Dit schooljaar zijn er 6 nieuwe vrijstellingen toegekend op basis van psychische gronden.

Tabel 7: Periode van de actieve vrijstellingen psychische gronden

Periode	Aantal vrijstellingen
Gehele leerplichtige periode	4
Vrijstelling 1 schooljaar	3
Vrijstelling 2 schooljaren	1
Vrijstelling 5 schooljaren	1

Deze tabel laat zien dat de meeste vrijstellingen op psychische gronden een langdurig karakter hebben. Bij 4 van de 9 leerlingen is de vrijstelling toegekend voor de volledige leerplichtige periode, wat impliceert dat er sprake is van ernstige en langdurige problematiek. Slechts bij 3 leerlingen is de vrijstelling beperkt tot één schooljaar, wat mogelijk duidt op een tijdelijke situatie waarin herstel of stabilisatie wordt verwacht. Daarnaast is opvallend dat 3 van de 9 leerlingen met een vrijstelling op psychische gronden eerder onderwijs hebben gevolgd:

- 1 leerling uit het primair onderwijs
- 2 leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs

Dit suggereert dat de vrijstelling niet altijd samenvalt met het begin van de leerplicht, maar ook kan optreden na een periode van onderwijsdeelname, wanneer blijkt dat verdere deelname (op dat moment) niet haalbaar is.

Absoluut verzuim

Absoluut verzuim betekent dat een leerplichtige jongere niet staat ingeschreven op een school, terwijl er geen vrijstelling is verleend. Dit is een ernstige vorm van verzuim, omdat de jongere formeel buiten het onderwijssysteem valt. Scholen en gemeenten zijn verplicht om dit te melden bij de leerplichtambtenaar.

Tabel 8: Absoluut verzuim

Uitstroom Absoluut Verzuim	2023-2024	2024-2025
(Terug) naar school	6	5
Naar aanvraag vrijstelling	0	2
Overig (zoals verhuisd)	17	57
Totaal	23	64

In schooljaar 2024–2025 zijn er 64 meldingen van absoluut verzuim binnengekomen bij leerplicht. In 5 gevallen is de jongere snel weer ingeschreven op school. In 2 gevallen is een vrijstelling aangevraagd. Het grootste deel van de meldingen (57) valt onder de categorie overig. Dit betreft bijvoorbeeld:

- Jongeren die zijn verhuisd binnen Nederland of nieuwkomers die recent in Nederland zijn aangekomen.
- Situaties waarin de inschrijving op school nog niet direct is verwerkt.
- Meldingen waarbij de leerling al onderwijs volgt, maar de school de inschrijving niet tijdig heeft doorgegeven, dit zijn zogenaemde onterechte meldingen.

De stijging in het aantal overige meldingen hangt samen met een wijziging in de werkwijze binnen het systeem. Waar in voorgaande jaren de “knop” voor absoluut verzuim tot 1 oktober werd uitgezet, is deze in het schooljaar 2024–2025 bewust aan blijven staan. Hierdoor komen jongeren die nog niet zijn ingeschreven (vaak door administratieve vertraging bij scholen, met name in het voortgezet onderwijs) eerder in beeld. Hoewel dit leidt tot een hoger aantal meldingen, zorgt het er ook voor dat jongeren die daadwerkelijk buiten beeld dreigen te raken sneller worden gesignaleerd.

Thuiszitters

Thuiszitters zijn kinderen en jongeren die zonder onderwijs of zorgaanbod thuis zitten, omdat hun problematiek (volledige) deelname in een reguliere dan wel speciale onderwijssetting onmogelijk maakt. Het recht op onderwijs is hier in het geding. Dit betekent dat zij gedurende een periode van drie maanden

of langer geen onderwijs volgden, geen jeugdhulp ontvingen en geen vrijstelling hadden. Deze jongeren vallen onder de officiële definitie van 'thuiszitter' zoals gehanteerd in landelijke en regionale rapportages.

Tabel 9: Thuiszitters per onderwijssoort

	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Primair onderwijs	0	0	0
Speciaal onderwijs	0	0	1
Voortgezet onderwijs	0	1	1
Voortgezet speciaal onderwijs	1	1	0
Totaal	1	2	2

In het schooljaar 2024–2025 hebben twee kinderen in de gemeente Bunnik langdurig thuisgezeten. Bij het overgrote deel van de kinderen die thuiszitten, spelen meerdere problemen tegelijk:

- psychiatrische problemen: (vermoedens van) angsten, fobieën, psychische problematiek, psychiatrische stoornis;
- gedragsproblemen: problematisch gedrag naar anderen (oppositieel);
- wachten op opvang: de opnemende instelling is niet in staat direct actie te ondernemen;
- bureaucratie: regels en procedures, waarbij geen rekening wordt gehouden met de problematiek van de jongere;
- thuisproblematiek: ontbreken van structuur, onvoldoende houvast, onrust, gebroken gezin, ouders met psychiatrische stoornis.

Daarnaast blijkt de overgang van primair naar voortgezet onderwijs een risico op thuiszitten met zich mee te brengen. Dit komt bijvoorbeeld doordat een leerling in het voortgezet onderwijs te maken krijgt met (vak)docenten in plaats van een groepsleerkracht. Dit is voor sommige leerlingen een grote overgang. Ook is de schaal van een vo-school groter.

Om thuiszitten op te lossen, kan er gebruik gemaakt worden van 'de doorbraaktafel', waarbij zowel onderwijs als zorg aanwezig zijn. Professionals brengen jongeren in wanneer een casus vastloopt, bijvoorbeeld bij thuiszitters die geen passende onderwijsplek hebben.

Naast deze formele registratie is in 2024–2025 ook ingezet op een bredere monitoring via een aparte thuiszitterlijst. Op deze lijst worden jongeren opgenomen die tijdelijk geen onderwijs volgen, ongeacht of er jeugdhulp wordt ingezet. Het uitgangspunt is: wie gaat er feitelijk niet naar school? Deze bredere benadering geeft een realistischer beeld van de groep jongeren die (tijdelijk) buiten het onderwijssysteem vallen.

Eind juni stonden er 14 jongeren op deze lijst. Bij al deze jongeren was jeugdhulp betrokken, maar zij volgden op dat moment geen onderwijs. De grootste groep komt uit het voortgezet onderwijs. De zorgen over deze aantallen zijn gedeeld met de samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs. Dit vormt een eerste stap richting gezamenlijke afstemming over passende ondersteuning en het voorkomen van langdurige uitval. In schooljaar 2025-2026 zetten we deze strakkere monitoring voort. Daarnaast gaan we in gesprek met het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs om te verkennen welke aanvullende acties mogelijk zijn om deze jongeren beter te ondersteunen en waar nodig sneller passende oplossingen te realiseren.

Overige inzet leerplicht

Naast het formele toezicht op verzuim en vrijstellingen, is de leerplichtambtenaar ook actief in het geven van informatie en advies aan scholen, ouders en andere betrokkenen. Dit betreft onder andere:

- Verlofaanvragen: ouders kunnen verlof aanvragen voor hun kind. Bij verlof tot en met 10 schooldagen beslist de schooldirectie. Bij verlof van meer dan 10 dagen beslist de leerplichtambtenaar.
- Inschrijvingsvragen: bijvoorbeeld bij verhuizing, overstap tussen scholen of twijfel over inschrijvingsplicht.
- Anoniem overleg: situaties waarin scholen zorgen hebben over een leerling, maar nog geen formele melding doen. Deze casussen worden niet geregistreerd en zijn daarom niet zichtbaar in de cijfers.

- Er is dit jaar 1 keer verlof aangevraagd voor meer dan 10 schooldagen. Daarover beslist de leerplichtambtenaar. Vorig schooljaar is er 5 keer verlof aangevraagd voor meer dan 10 schooldagen. De ingekomen e-mails zijn met 20% gedaald ten opzichte van vorig schooljaar (880 dit jaar om 1103 vorig schooljaar).
- De uitgaande e-mails zijn met 30% gedaald ten opzichte van vorig schooljaar (573 dit jaar om 824 vorig schooljaar).
- Dit jaar zijn er 41% minder brieven gestuurd (51 dit schooljaar ten opzichte van 86 vorig schooljaar).
- Er zijn 30% meer fysieke gesprekken gevoerd door de leerplichtambtenaar met leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) (44 dit schooljaar om 34 vorig schooljaar).
- De externe overleggen op bijvoorbeeld scholen zijn gelijk gebleven ten opzichte van vorig schooljaar (beide 113). Vanaf volgend schooljaar worden deze overleggen “multidisciplinaire overleggen” (MDO’s) genoemd.

Vergelijking andere gemeenten

Voor de vergelijking is gekozen voor schooljaar 2023–2024, omdat dit het meest recente jaar is waarvoor landelijke cijfers beschikbaar zijn vanuit de leerplichttelling (bron: DUO/Ingrado). Deze cijfers zijn een afronding. De cijfers 2024-2025 van de andere gemeenten zijn nog niet bekend op het moment van schrijven. Deze vergelijking laat de positie van gemeente Bunnik ten opzichte van andere gemeenten zien.

Tabel 10: Verzuimcijfers per 1.000 leerlingen, Schooljaar 2023–2024

Gemeente	Relatief verzuim	Absoluut verzuim
Bunnik	17	2,3
Landelijk gemiddelde	28	6,7
Wijk bij Duurstede	39	4,1
Zeist	21	8,4
De Bilt	24	6,6
Utrechtse Heuvelrug	22	11,9

Tabel 10 laat zien dat het gemelde relatief verzuim in gemeente Bunnik fors lager dan in andere gemeenten. Ook het absoluut verzuim is in Bunnik opvallend laag, zeker in vergelijking met gemeenten als Zeist en Utrechtse Heuvelrug, waar de cijfers aanzienlijk hoger liggen.

De verzuimcijfers van Bunnik vallen daarmee gunstig uit in vergelijking met omliggende gemeenten en het landelijk gemiddelde. Dit wijst op een solide basis van preventie, samenwerking en tijdige signalering binnen het leerplichtbeleid. Tegelijkertijd is het belangrijk om deze cijfers te duiden binnen de context van de lokale populatie: Bunnik kent relatief weinig risicofactoren die doorgaans samenhangen met schoolverzuim, de Onderwijs achterstanden beleids-risicoscore (OAB-score) vanuit het CBS is laag, waardoor een lage verzuimscore deels te verklaren is.

Daarnaast betreft het hier uitsluitend het verzuim dat door scholen wordt gemeld. Dit betekent dat het beeld afhankelijk is van de mate waarin scholen verzuim registreren en doorgeven. Niet alle vormen van afwezigheid worden altijd als verzuim herkend of gemeld, en er kunnen verschillen bestaan in registratienauwkeurigheid tussen scholen in de verschillende gemeenten.

Conclusie n.a.v. de cijfers

De cijfers over leerplicht en schooldeelname in Bunnik laten een gemengd beeld zien. Enerzijds is er sprake van een dalende trend in het aantal verzuimmeldingen: het aantal formele meldingen daalde met 35% en ook het aantal unieke leerlingen waarvoor verzuim werd gemeld nam af met bijna 20%. In absolute zin gaat het om relatief lage aantallen, wat positief is en duidt op een goed functionerend systeem van signalering en samenwerking. Wel moeten we noemen dat de populatie in gemeente Bunnik relatief weinig risicofactoren kent die doorgaans samenhangen met schoolverzuim, zoals armoede, een laag opleidingsniveau van ouders of instabiele thuissituaties. Gezien de lage risicoscore binnen het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en de sociaaleconomische kenmerken van de gemeente, is het lage aantal verzuimmeldingen in zekere zin dan ook te verwachten.

Tegelijkertijd zien we dat de complexiteit van de casussen toeneemt. Er worden meer gesprekken door de leerplichtambtenaar gevoerd met leerlingen en ouders (een stijging van 30%), en het aantal overleggen per leerling is met 25% gestegen. Ook het gemiddeld aantal gesprekken per leerling is toegenomen met circa 60%. Dit wijst op een intensievere en meer individuele aanpak, waarbij maatwerk en afstemming centraal staan.

De afname in luxe verzuim en het beperkte aantal verlofaanvragen boven de 10 dagen laten zien dat preventie en duidelijke afspraken met scholen hun vruchten afwerpen. De toename van vrijstellingen op psychische gronden vraagt echter om blijvende aandacht voor jongeren die (nog) niet klaar zijn voor onderwijs, vooral bij de overgang naar de leerplichtige leeftijd. Ook het aantal meldingen van absoluut verzuim is gestegen, maar dit komt grotendeels door administratieve oorzaken zoals verhuizingen en late inschrijvingen. De meeste jongeren zijn uiteindelijk alsnog ingeschreven op school.

Wat we in Bunnik zien is een verschuiving van kwantiteit naar kwaliteit: minder meldingen, maar meer inzet per casus. De leerplichtambtenaar speelt hierin een verbindende rol, met nadruk op vroegtijdige signalering, samenwerking en passende ondersteuning. Deze aanpak draagt bij aan het voorkomen van uitval en het versterken van kansen voor alle jongeren.

Schoolafwezigheid naar Schoolaanwezigheid

In het landelijk beleid is een duidelijke beweging zichtbaar: van het registreren van afwezigheid naar het actief bevorderen van schoolaanwezigheid. Deze verschuiving vraagt om een andere benadering, waarin de nadruk ligt op preventie, samenwerking en maatwerk. De rol van de leerplichtambtenaar in Bunnik verandert mee. Steeds vaker wordt ingezet op vroegsignalering en het ondersteunen van leerlingen, ouders en scholen bij het vinden van passende oplossingen. Leerplicht werkt daarbij intensief samen met onderwijs, jeugdhulp en gemeenten om schoolaanwezigheid te versterken en verzuim duurzaam te voorkomen.

Passend onderwijs Kamerbrief april 2025

Op 24 april 2025 stuurde staatssecretaris Paul de kamerbrief *De volgende stap in de verbetering van Passend Onderwijs* naar de Tweede Kamer. Hierin wordt ingegaan op verzuim, thuiszitters en de rol van leerplicht. Deze ontwikkelingen zijn relevant voor leerplicht en de regionale samenwerking.

- Langdurig verzuim is opnieuw gestegen, maar minder sterk dan eerdere jaren. Meer jongeren zijn teruggeleid naar school.
- Onderzoek naar thuiszitters loopt; een bredere definitie wordt overwogen, inclusief jongeren die geoorloofd thuiszitten.
- Rol leerplichtambtenaar wordt herzien. De staatssecretaris start een traject om de taken en rol van de leerplichtambtenaar opnieuw te bezien, zodat deze beter aansluit op de behoeften van leerlingen, ouders en scholen
- Samenwerkingsverbanden gaan richting één model voor po en vo, met verplichte samenwerking binnen jeugdzorgregio's. Voorjaar 2026 volgt een voorstel.

De nieuwe wet van school naar duurzaam werk

Op 1 juli 2025 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel *Van school naar duurzaam werk* aangenomen; op 8 juli volgde de Eerste Kamer. De wet treedt op 1 januari 2026 in werking. De wet beoogt een sterkere en structurele begeleiding van jongeren richting werk of vervolgonderwijs. Dit gebeurt door intensievere samenwerking tussen scholen, gemeenten, arbeidsmarktregio's, Doorstroompunten en daarmee de leerplichtambtenaren mbo. De wet legt de basis voor een nieuw regionaal programma waarin deze samenwerking wordt vormgegeven. In 2025 werken we samen in de regio aan de ontwikkeling van het nieuwe regionale programma *Van school naar duurzaam werk* (VSNDW). Dit programma vervangt het huidige Regionaal programma School Werkt (voortijdig schoolverlaten) en vormt de praktische uitwerking van de wet. In het jaarverslag Doorstroompunt 2024-2025 wordt hier nader op ingegaan.

Meet-Ups van het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs

In het kader van versterkte samenwerking tussen onderwijs, zorg en gemeente organiseert het samenwerkingsverband primair onderwijs (PO) sinds schooljaar 2024-2025 regelmatig Meet-Ups. Deze bijeenkomsten brengen professionals uit verschillende domeinen samen: intern begeleiders (IB'ers), leerplichtambtenaren, jeugdgezondheidszorg (GGD), Centrum voor Elkaar (CvE) en voorschoolse opvang.

De Meet-Ups zijn bedoeld om elkaar te ontmoeten, kennis te delen en de onderlinge samenwerking te versterken. Elke bijeenkomst staat in het teken van een inhoudelijk thema, zoals inclusief hoogbegaafdheidsonderwijs, het jonge-kindbeleid of lokale samenwerking rond onderwijs en zorg. Daarnaast is er volop ruimte voor informele uitwisseling en het leggen van nieuwe verbindingen. De Meet-Ups dragen bij aan een gedeeld begrip van lokale uitdagingen en kansen. Door professionals uit verschillende disciplines samen te brengen, ontstaat een breed gedragen aanpak voor passend onderwijs en jeugdbeleid. De informele sfeer en inhoudelijke verdieping maken de Meet-Ups tot een krachtig instrument voor duurzame samenwerking. In schooljaar 2025-2026 continueert het Samenwerkingsverband deze Meet-Ups en blijft gemeente Bunnik daarbij aansluiten.

Ambtsinstructie Leerplicht

In lijn met maatschappelijke en wettelijke ontwikkelingen wordt in 2025 de ambtsinstructie voor leerplichtambtenaren in de regio herzien. Deze aanpassing is nodig om beter aan te sluiten bij actuele vraagstukken zoals schoolaanwezigheid, preventie en samenwerking.

Een uniforme werkwijze binnen de regio wordt hiermee bevorderd, bijvoorbeeld bij het optreden tegen luxeverzuim en het voeren van preventieve gesprekken door de leerplichtambtenaar met leerlingen en ouders. De herziening draagt bij aan een meer consistente en effectieve aanpak van verzuim en ondersteuning van schoolloopbanen van kinderen en jongeren.

Begrippenlijst

Leerplichtig

Alle kinderen tussen 5 en 16 jaar die in Nederland wonen zijn leerplichtig.

Kwalificatieplichtig

Een jongere tussen de 16 en 18 jaar die nog geen startkwalificatie heeft behaald, is kwalificatieplichtig.

Startkwalificatie

Een startkwalificatie is (minimaal) een diploma havo, vwo of mbo (minimaal niveau 2).

Voortijdig schoolverlater

Een voortijdig schoolverlater (vsv'er) is een jongere die:

- tussen de 12 en de 23 jaar oud is;
- niet staat ingeschreven op een school;
- geen startkwalificatie heeft (een diploma op minimaal mbo 2, havo- of vwo-niveau);
- niet uit het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs komt.

Bovenleerplichtig

Jongeren van 18 tot 23 jaar die niet meer onder de leerplicht vallen, maar nog geen startkwalificatie hebben behaald. Hoewel zij formeel niet meer leerplichtig zijn, vormen zij een belangrijke doelgroep binnen het onderwijs- en jeugdbeleid, omdat zij extra risico lopen op voortijdig schoolverlaten en beperkte kansen op de arbeidsmarkt. Deze groep valt buiten de wettelijke verplichting tot onderwijsdeelname, maar wordt wel gemonitord en ondersteund via het regionale Doorstroompunt, dat zich richt op jongeren zonder startkwalificatie tot 23 jaar.

Relatief verzuim

Relatief verzuim betreft leerlingen die zonder geldige reden afwezig zijn, terwijl ze wel staan ingeschreven op school. Scholen zijn wettelijk verplicht om dit te melden bij 16 uur ongeoorloofd verzuim in vier aaneengesloten lesweken. Bij zorgen over de leerling mag ook eerder worden gemeld. Scholen zijn op grond van artikel 21 van de Leerplichtwet verplicht om wettelijk verzuim te melden.

Absoluut verzuim

Er is sprake van absoluut verzuim als een kind of een jongere geen inschrijving heeft op een school en ook geen vrijstelling heeft.

Luxe verzuim

Ongeoorloofd verzuim rondom de schoolvakanties.

Vrijstelling van de Leerplichtwet

In de Leerplichtwet is een aantal criteria opgenomen op grond waarvan vrijstelling van de leerplicht kan worden aangevraagd. Dit zijn:

- Vrijstelling artikel 5 sub a: vrijstelling om lichamelijke of psychische redenen.
- Vrijstelling artikel 5 sub b: vrijstelling op basis van bedenkingen tegen de richting van het onderwijs.
- Vrijstelling artikel 5 sub c: vrijstelling op basis van een inschrijving op een school in het buitenland.
- Vrijstelling artikel 15: vrijstelling wegens het volgen van ander onderwijs, bijvoorbeeld een bedrijfsopleiding of een speciale vakopleiding.

Recidive

Een kind of jongere met meer dan één verzuimmelding bij Leerplicht.

Doorstroompunt

Met ingang van 1 januari 2002 is de Wet houdende regels over de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdige Schoolverlaten in werking getreden. Dit wordt tegenwoordig het Doorstroompunt genoemd. In de wet is vastgelegd dat het bestrijden van voortijdig schoolverlaten een gezamenlijke taak is van de

schoolbesturen en de gemeente. Vanaf 1 januari 2002 zijn de schoolbesturen verplicht om voortijdig schoolverlaters te melden bij de gemeente.

Speciaal Onderwijs

In het speciaal onderwijs krijgen kinderen meer aandacht en ondersteuning dan in het reguliere (gewone) onderwijs. Vanuit het speciaal onderwijs kunnen leerlingen soms instromen in het reguliere onderwijs of doorstromen naar een reguliere vervolgopleiding.

